

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2014/2

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-3622
Naslov projekta	Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji
Vodja projekta	14681 Vojko Gorjanc
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	8427
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	05.2010 - 04.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	581 Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	312 Univerzitetni klinični center Ljubljana 1620 Psihiatrična klinika Ljubljana
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 HUMANISTIKA 6.05 Jezikoslovje 6.05.02 Teoretično in uporabno jezikoslovje
Družbeno-ekonomski cilj	13.06 Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	6 Humanistične vede 6.02 Jeziki in književnost

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

V luči vedno močnejših migracijskih tokov ljudi različnih etničnih in jezikovnih skupin ne le znotraj Evropske unije, ampak tudi s področij zunaj nje, postaja vprašanje komunikacije za potrebe različnih javnih ustanov eno od ključnih problemov sodobne družbe. Kako vzpostaviti učinkovito komunikacijo za potrebe zdravstva, je eno od pomembnih odprtih vprašanj v veliki večini članic Evropske unije, še posebej po zadnjih širitvah. Ko je Slovenija postala članica Evropske unije, je postala država, v katero se je začelo priseljevati vedno večje število migrantov, ki prihajajo iz jezikovnih okolij, s katerimi do sedaj nismo imeli stikov. Mnogi migranti vstopajo v komunikacijo z javnimi ustanovami in

tudi s sistemom zdravstvenega varstva, a ne uspejo vzpostaviti uspešne komunikacije z medicinskim osebjem, kar vodi v dolgotrajno, včasih napačno zdravljenje in večje stroške. Raziskava izhaja iz dejstva, da sistematično urejeno tolmačenje za potrebe zdravstvenega varstva v Sloveniji dejansko ne obstaja, in predpostavke, da je za potrebe tolmačenja v javnem sektorju pravnoformalna podlaga, ki bi uredila to področje na celovit način in s tem omogočila njegov nadaljnji razvoj, nezadostna. Izhodišče so nesistematično zbrani podatki o tem, da komunikacija z bolniki, ki ne govorijo jezika, ki bi bil znan zdravstvenemu osebju, razvije le s pomočjo improvizacije in z uporabo dobre volje vseh udeležencev v komunikaciji. Zato je potreba po organizaciji učinkovitega tolmačenja za potrebe zdravstva razvidna le tistemu krogu ljudi, ki ga potrebujejo za vzpostavitev uspešne komunikacije. Raziskava torej predstavlja odziv na to povečano potrebo po tolmačenju, najprej analizira stanje tolmačenja v različnih javnih službah (PSI) v Sloveniji, v nadaljevanju pa želi delovati proaktivno, in sicer tako z uzaveščanjem komunikacijskega problema kot tudi z oblikovanjem predloga programa za usposabljanje tolmačev za potrebe javnega sektorja, še posebej zdravstva.

ANG

In view of the ever greater migration of representatives of different ethnic and linguistic groups not only within the enlarged EU but also from communities outside European borders, the issues regarding establishing communication in social services are becoming one of the most pertinent problems of contemporary societies. The challenge of establishing successful communication in medical settings is seen as the most burning issue in the majority of the EU member states, especially after the last enlargements. Since Slovenia became a member of the EU, it has turned into a country of increasing immigration. Migrants now come from linguistic environments with which we had not had contacts previously. Many of those migrants enter the communication with public institutions and also with Slovenian health service providers but they are unable of establishing successful communication, which leads into longer and sometimes even inappropriate treatment and higher costs. The research arises from the lack of systematically regulated healthcare interpreting in Slovenia and from the supposition that the legal basis that would enable an integrated regulation of public service interpreting and thus allow its further development is insufficient. The starting point is unsystematically collected data about how communication between patients speaking a language unknown to the medical staff can only be managed by ways of improvisation and goodwill of all parties involved. The need for interpretation in health care is consequently only known to those who experience the lack of it. Accordingly, the research responds to the growing need for interpreting. First, it analyses the state of the art of public service interpreting (PSI) in Slovenia. Next, it takes up a proactive approach by raising awareness about communication problems as well as by designing a programme proposal for public service interpreter training with a special focus on healthcare interpreting.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Prva naloga projekta je bila opisati tolmaško polje skupnostnega tolmačenja, znotraj tega pa posebej tolmačenja za potrebe zdravstva. V okviru projekta so bili zbrani podatki o stanju na področju tolmačenja v zdravstvenem okolju, in sicer z analizo statističnih podatkov in zakonodajnih okvirov ter anketami in poglobljenimi intervjuji z različnimi deležniki (objave COBISS-ID: 12433485, 50632802, 52735330).

Pravnoformalno podlago, ki neposredno ali posredno omenja tolmačenje, najdemo predvsem v Ustavi Republike Slovenije, Zakonu o upravnih postopkih in Zakonu o pacientovih pravicah, toda vsi ti zakoni skupaj s svojimi pravilniki ne ustvarjajo zadostne osnove za celostno ureditev področja. Zakon o pacientovih pravicah krči pravice, zagotovljene z Ustavo in upravno zakonodajo, predvideva le komunikacijo v slovenskem jeziku in jeziku obeh narodnostnih manjšin. Nov izziv zdravstvenim ustanovam je Direktiva 2011/24/EU o uveljavljanju pravic pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu, ki se postopoma uvaja tudi v sistem javnega zdravstva v Sloveniji, Slovenija pa bo morala slediti tudi direktivam EU ter glede jezikovnega režima prilagoditi Zakon o

uresničevanju načela enakega obravnavanja. Z upoštevanjem tako realnega stanja v zdravstvu kot evropskih uredb bo treba razmisliti o ustreznosti jezikovne regulative v Zakonu o pacientovih pravicah, saj ta krši tako evropske direktive kot tudi nadrejeno zakonodajo, tj. Zakon o upravnem postopku.

Varuhinja človekovih pravic se do sedaj ni srečala s primeri, kjer bi šlo za večje kršitve pri obravnavanju v zdravstvenem varstvu zaradi jezika, poroča pa, da se je večkrat s tem srečala v času pred nastopom funkcije varuhinje, ko je delala na Psihiatrični kliniki v Ljubljani, kjer je šlo pri tolmačenju za improvizacijo, v večini primerov za pomoč svojcev, ki razumejo slovensko in so tako lahko pomagali pri sporazumevanju. Varuhinja je na začetku leta 2013 prvič posredovala glede jezikovnih pravic in skupnostnega tolmačenja, ko se je na varuha človekovih pravic RS obrnil prosilec za mednarodno zaščito v RS, ker mu ob sprejemu prošnje za mednarodno zaščito niso zagotovili uradnega tolmača za paštunski jezik, temveč je kot tolmač v postopku sodeloval drugi prosilec za mednarodno zaščito. Ugotovljena je bila kršitev, s čimer se je prvič v Sloveniji uradno reagiralo na neustreznosti jezikovni režim in opozorilo na kršitev jezikovnih človekovih pravic. Tudi varuhinja bolnikovih pravic ugotavlja, da večjih težav do sedaj ni bilo, opozarja tudi, da zdravniki posamezne situacije večinoma rešujejo sproti s pomočjo kolegov in drugega medicinskega osebja, in se zaveda, da to ni sistemsko urejeno, hkrati pa se zaveda tudi težav, ko v primeru komunikacijskih težav sodelujejo sorodniki.

Velika večina šolanih tolmačev oziroma tolmačev z dolgoletnimi izkušnjami v Sloveniji dela predvsem v konferenčnem tolmačenju. Kontakt s slovenskimi konferenčnimi tolmači je pokazal, da ti praktično ne opravljajo funkcije skupnostnih tolmačev, saj gre za popolnoma drug profil tolmačev. Prav tako je popolnoma drug profil – tudi zaradi jezikovne kombinacije slovenski jezik-slovenski znakovni jezik – profil tolmačev za slovenski znakovni jezik. Zato smo anketo o tolmačenju v zdravstvu naslovili na akreditirane sodne tolmače pri Ministrstvu za pravosodje in javno upravo. Z anketo smo skušali ugotoviti, ali so v Sloveniji akreditirani sodni tolmači že prišli v stik s tolmačenjem za potrebe zdravstva, drugi del ankete pa je bil namenjen ugotavljanju skladnosti njihovega delovanja s poklicnimi standardi v tistih delih standardov, ki govorijo o položaja tolmača in usmerjenosti njegovega pogleda pri tolmačenju. Ker je poleg kontaktov konferenčnih tolmačev na spletni strani stanovskega društva edini javno dostopni seznam sodnih tolmačev, je v slovenskem primeru prav to segment tolmačev, ki se največkrat pojavlja tudi pri tolmačenju v zdravstvenem varstvu (objava COBISS-ID: 52778850).

Glede na to, da v slovenskem prostoru ne izobražujemo skupnostnih tolmačev in nimamo nobenega kodeksa ravnanja, ki bi postavljalo standarde in določalo postavitev tolmača v prostoru in priporočalo usmerjenost pogleda, nam rezultati ankete kažejo, da obnašanje tolmačev v pretežni meri določajo izkušnje, ki jih pridobijo ob delu. Kljub temu da je njihovo prepričanje o najidealnejšem položaju v prostoru in usmerjenosti pogleda izoblikovano na osnovi izkušenj in ne priporočil, pa vseeno večina tolmačev predlaga prostorsko postavitev udeležencev v tolmačenem pogovoru v medicinskem okolju, prav tako skušajo vplivati na usmerjenost pogleda primarnih udeležencev v tolmačenem pogovoru. Odgovori so tudi pokazali, da več kot polovica tolmačev najpogosteje ustvari triadno postavitev v prostoru. Velika večina tolmačev je prepričanih, da je prav, če zdravstveni delavci bolnika naslavljajo neposredno in se z njim pogovarjajo, kot če bi jih razumel, in sicer zato, ker so prepričani, da je tolmača v tolmaški situaciji potrebno ignorirati, saj je tolmač le »sredstvo«, »medij«, »tehnični pripomoček« ali »orodje za sporazumevanje« in mora »ostati v ozadju«.

Na podlagi informacij o tem, da v zdravstvu sodelujejo tudi priložnostni tolmači, smo skušali pridobiti tudi mnenja teh. S pomočjo Univerzitetnega kliničnega centra in Inštituta za narodnostna vprašanja smo dobili nekaj kontaktov oseb, ki pomagajo pacientom. Večinoma gre za pripadnike različnih narodnih ali etničnih skupnosti, ki govorijo tako njen jezik kot slovenščino, hkrati pa poznajo obe kulturi, nekaj pa je tudi takih, ki so študirali jezike. Pri samoorganiziranju sta najbolj pobudni kitajska in arabska jezikovna skupnost,

ki velikokrat sami najdeta ustrezno osebo za tolmačenje v zdravstvu. Večina jih opozarja, da bi moralo biti tolmačenje sistemsko urejeno za cel javni sektor – tolmačijo namreč v različnih okoljih javnega sektorja – in ne le za zdravstvo (objava COBISS-ID: 12433485).

Z zbiranjem podatkov o tem, s katerimi jeziki se srečuje zdravstveno osebje, in na osnovi podatkov, za katere jezike obstaja potreba v drugih javnih institucijah, vključno z azilom, ugotavljamo, da je poleg uradnih jezikov EU in jezikov s področja bivše Jugoslavije potreba po tolmačih še za naslednje jezike: albanski, ruski, moldavski, kitajski, turški, arabski, farsi, urdu, pandžabi, hindi, somalijski, kurdski, paštunski, romski, tamilski in mongolski jezik. Glede na majhnost slovenskega prostora tako ugotavljamo, da bo le s sodelovanjem v EU mogoče zagotavljati potrebe po vseh teh jezikih. Oblikovanje mednarodnega bazena usposobljenih skupnostnih tolmačev in učinkovito izkoriščanje sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije je lahko namreč odgovor na tovrstne probleme, na katere opozarjajo tudi v večini drugih evropskih držav (objava COBISS-ID: 52778082) .

Posebej smo ob opozorilih zdravstvenega osebja, da postaja vse večja težava tudi razumevanje med jeziki nekdanjega skupnega srbohrvaškega standarda, opravili analizo za te jezike, saj ti jeziki v novih družbeno-političnih okoliščinah vse bolj pridobivajo status tujih jezikov. V anketi smo priseljence povprašali o njihovih izkušnjah z javnimi službami, s katerimi prihajajo v stik ob prihodu v Slovenijo. Izvedena anketa je potrdila, da je nujno potrebna sistematizacija področja tolmačenja za skupnost za južnoslovanske jezike. To potrjuje stanje na področju imenovanja sodnih tolmačev, ki je v Sloveniji edino formalno-pravno urejeno, v praksi pa se kažejo številne pomanjkljivosti, od preverjanja strokovnega znanja kandidatov za sodne tolmače in natančnejšega spremljanja dela overjenih sodnih tolmačev do poimenovanja jezikov, za katere so sodni tolmači overjeni, saj se na seznamu jezikov pojavlja npr. tudi cirilica. Zmeda se kaže tudi v zdravstvu, kjer je tolmačenje predvsem dobra volja medicinskega osebja, ki si želi dodatnega izobraževanja za tolmačenje. Takšna rešitev bi bila za področje južnoslovanskih jezikov morda tudi najustreznejša, saj med zaposlenimi v slovenskem zdravstvu govorcev z znanjem obeh jezikov na visoki ravni ni težko najti, vsekakor pa bi se morali za delo tolmača odločiti prostovoljno in bi morali pridobiti temeljne tolmaške kompetence. Prav tako bi bilo treba urediti področje tolmačenja v javni upravi, kjer se po podatkih udeležencev v tej komunikaciji med vsemi okolji javnega sektorja v stiku uradnikov s tujci pogosta odraža stereotipen odnos družbe do priseljencev s področja bivše Jugoslavije. Anketa je pokazala, da so priseljenci z južnoslovanskega govornega področja na deklarativni ravni pogosto prepričani, da tolmačev ne potrebujejo, hkrati pa odgovarjajo, da jim pri večini postopkov pomagajo (tolmačijo) sorodniki, prijatelji, znanci ipd., ali celo varnostniki. Rezultati pri zdravstveni oskrbi kažejo, da lahko prihaja do komunikacijskih težav. Po mnenju anketiranih je vzrok za težave na obeh straneh. Po eni strani komunikacijo ovira lastno neznanje jezika, po drugi strani pa se osebje po mnenju anketirancev ni želelo prilagoditi jezikovni situaciji ali pa res ni poznalo strokovnih izrazov oz. medicinske terminologije v tujem jeziku (objava COBISS-ID: 52832866).

Oblikovanje študijskega programa za skupnostno tolmačenje je le ena od nalog, povezanih z nalogami v okviru skupnostnega tolmačenja, ki poleg raziskav tolmaškega polja in procesov skupnostnega tolmačenja vključujejo tudi strokovno delo, povezano z ozaveščanjem vseh deležnikov v tolmaškem polju. Podatki o jeziku so bili osnova za oblikovanje predloga izobraževanja, ki bo jezikovno neodvisen. Izobraževalni program tolmačev za potrebe zdravstva je v predlogu modul v okviru enoletnega podiplomskega programa Skupnostno tolmačenje. Poleg modula tolmačenja v zdravstvu ta obsega še modul sodnega tolmačenja in modul tolmačenja na drugih področjih javnega sektorja. Pri vsakem je predvidena tudi praksa. Za vse module so predvideni skupni predmeti v okviru naslednjih vsebin: jezikovni vir in upravljanje terminologije, medkulturna komunikacija, konsektivno tolmačenje in osnove simultane ter tolmačenje kot poklic. Študij bi se zaključil z nalogo, ki bi jo kandidati izdelali v sodelovanju mentorja z univerze in mentorja iz okolja, kjer se izvaja praksa (besedilo sprejeto v objavo v reviji mTm). Modul tolmačenja v zdravstvu in tolmaške vsebine so bile prilagojene za potrebe izobraževanja

medicinskega osebja na Univerzitetnem kliničnem centru, kjer smo na podlagi ankete o pripravljenosti za tolmaško delo ter jezikovnega testiranja pridobili kandidate za tolmačenje naslednjih jezikov: bošnjaščino/črnogorščino/hrvaščino/srbščino, francoščino, italijanščino, madžarščino, makedonščino, nemščino, nizozemščino, poljščino, portugalščino, ruščino, slovaščino in španščino.

Ker je usvajanje specializirane terminologije pri skupnostnih tolmačih pomembno in ker smo študijski program predvideli kot kombinirano učenje: samostojno delo v spletnem okolju, klasično delo v učilnici in praktično usposabljanje, smo del raziskave namenili tudi uporabi sodobnih orodij, s pomočjo katerih lahko pridobimo specializirano terminologijo in opazujemo njeno rabo v kontekstu, in to v različnih jezikih. Korpusna priprava na delo tolmača temelji na ideji, da internet ponuja bogastvo lahko dostopnih jezikovnih podatkov. Dandanes je vse več besedil avtorjev, ki se specializirajo za posamezna področja, dostopnih na spletu, zaradi česar internet postaja zanimiv tudi za tolmače, ki se pripravljajo na tolmaške naloge v določenih specializiranih okoljih. V primeru tolmačev za skupnost – sodnih tolmačev, tolmačev v zdravstvu in drugje v javnih službah – je treba upoštevati tudi to, da se pogosto ne morejo zanesti na običajne terminološke vire, zato je ključno, da izobraževalni proces vključuje informacije o možnostih jezikovnega upravljanja, ki temeljijo na besedilnih virih (objava COBISS-ID: 46509666).

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Skladno z načrtom dela je bilo:

- opisano tolmaško polje skupnostnega tolmačenja, znotraj njega pa tolmačenja za potrebe zdravstva;
- analizirana in kritično ovrednotena literatura s tega področja;
- analizirana raba IT v okolju skupnostnega tolmačenja, ki je zaradi narave dela omejena na klasično delo prek mobilnih telefonov in Skypa, v okviru projekta pa je bila predstavljena ideja, kako jezikovne vire in orodja uporabiti pri izobraževanju tolmačev in njihovi pripravi na tolmaško delo;
- kritično so bili ovrednoteni standardi dela skupnostnih tolmačev in z vidika umeščenosti tolmača ter usmerjenosti njegovega pogleda na podlagi analize realnega delovnega okolja predlagan nov pristop;
- na podlagi zgoraj naštetega je bil oblikovan predlog izobraževanja tolmačev z modularno zasnovo glede na okolje (zdravstvo, sodstvo in druge javne ustanove) z obvezno prakso v teh okoljih. Članek, ki predstavlja načrt programa, z naslovom *Training public-service translators and interpreters in the economic crisis*, je bil sprejet v objavo pri reviji mTm in bo izšel z letnico 2013 (Gorjanc in Kocijančič Pokorn);
- eden od modulov je bil prilagojen za izobraževanje zdravstvenega osebja Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani za tolmaško delo, bila je opravljena anketa o interesu ter test jezikovnih kompetenc;
- ves čas so bili rezultati projekta tudi diseminirani s predstavitvijo na konferencah doma in v tujini, v strokovnem tisku in tudi z neposrednimi pogovori različnih deležnikov (zdravstveno osebje, varuh človekovih pravic, tolmači).

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

Sprememb programa raziskovalnega projekta ni bilo.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	46509666	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Jezikovni viri in na korpusu temelječe izobraževanje skupnostnih tolmačev
		ANG	Language resources and corpus-driven community interpreter training

	Opis	SLO	Korpusna priprava na delo tolmača temelji na ideji, da internet ponuja bogastvo lahko dostopnih jezikovnih podatkov. Dandanes je vse več besedil avtorjev, ki se specializirajo za posamezna področja, dostopnih na spletu, zaradi česar internet postaja zanimiv tudi za tolmače, ki se pripravljajo na tolmaške naloge v določenih specializiranih okoljih. V primeru tolmačev za skupnost – sodnih tolmačev, tolmačev v zdravstvu in drugje v javnih službah – je treba upoštevati tudi to, da se pogosto ne morejo zanesti na običajne terminološke vire, zato je ključno, da izobraževalni proces vključuje informacije o možnostih jezikovnega upravljanja, ki temeljijo na besedilnih virih.
		ANG	Corpus-driven interpreter training is based on the idea that the internet provides a wealth of easily accessible language data; today, an increasing number of texts by authors specializing in a specific area are also available online, which means that the internet is also becoming of interest to interpreters preparing for interpreting jobs in certain specialized areas. In the case of community interpreters - health-care interpreters, court interpreters, and other public service interpreters - one must also take into account the fact that they often cannot resort to established terminology resources; therefore it is important that the educational process include information on language management options based on text resources.
	Objavljeno v	Lit; Modelling the field of community interpreting; 2011; Str. 280-297; Avtorji / Authors: Gorjanc Vojko	
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	
2.	COBISS ID	50632802	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji
		ANG	Healthcare interpreting in Slovenia
Opis	SLO	Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji je utemeljeno z naraščajočim številom ljudi v Sloveniji, ki ne govorijo ali razumejo slovensko. Trenutno stanje tolmačenja za potrebe zdravstva kaže na ključno vlogo improvizacije in dobre volje vseh vpletenih. Članek analizira stanje tolmačenja za potrebe zdravstva v Sloveniji in predstavi predloge za izboljšanje trenutne situacije.	
	ANG	Health care interpreting is substantiated by the growing number of people in Slovenia who do not speak or understand Slovenian. The current state of play of health care interpreting in Slovenia is managed through improvisation and goodwill of all parties involved. The article analyses the state of healthcare interpreting in Slovenia and puts forward suggestions on how to improve the current situation.	
	Objavljeno v	Università degli Studi di Trieste; The interpreters' newsletter; 2012; No. 17; Str. 103-116; Avtorji / Authors: Morel Alenka, Gorjanc Vojko, Kocijančič-Pokorn Nike	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
3.	COBISS ID	52735330	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Jezikovne človekove pravice in vloga tolmačenja
		ANG	Linguistic human rights and the role of interpreting
Opis	SLO	Zaradi vse večje jezikovne raznolikosti kot posledice globalizacije, povečane mobilnosti in v primeru Slovenije stalnega pozitivnega selitvenega prirasta tujcev, se sodobna družba sooča z izzivi v doslej neznanem meri. Prevajanje in tolmačenje za skupnost postajata nujnost v časih naraščajočega zavedanja o pravici do uporabe lastnega jezika pred državnimi organi in v javnih službah in za zagotavljanje jezikovnih pravic kot temeljnih človekovih pravic. Na tej osnovi se je v Sloveniji šele v zadnjem času začelo razvijati raziskovanje tolmačenja za skupnost. Za zagotavljanje enakega dostopa do javnih služb je treba tolmačenje za skupnost urediti celovito.	

		Osnovni pogoji so organizirane jezikovne storitve v obliki zahteve za institucije in jezikovna politika za splošne in strokovne službe, usposabljanje za tolmače in splošna akreditacija.
	ANG	Modern society is facing challenges previously unknown to such extent due to globalisation, increasing mobility and, in the case of Slovenia, a constant positive net migration of foreigners, all contributing to a great linguistic diversity. Interpreting and translation for the community thus emerge as inevitable in times of increasing awareness about legal rights to use one's own language in front of state officials and in the public services and to safeguard linguistic rights as basic human rights. On this ground, research on community interpreting has only recently started to develop in Slovenia. In order to ensure equal access to public services, community interpreting needs to be comprehensively organised. The essential requirements are organized language services in the form of an obligation for institutions and a high-level policy for generic and field-specific services, interpreting training and accreditation with a generic approach.
	Objavljeno v	Lodvila; Vertimo studijos; 2012; 5; str. 101-112; Avtorji / Authors: Gorjanc Vojko, Morel Alenka
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
4.	COBISS ID	52778850 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Položaj tolmača in usmerjenost njegovega pogleda v medicinskem okolju
		ANG Position and gaze of the interpreter in health-care settings
	Opis	SLO Poglavlje v monografiji se osredotoča na problematiko priporočenega položaja in pogleda tolmača v medicinskem okolju. Tradicionalna predpostavka v teoriji in kodeksih poklicne etike predvideva, da je idealni položaj tolmača v zdravstvu v triadi, to je v popolnem trikotniku, kjer lahko pacient, zdravnik in tolmač vzdržujejo primeren očesni stik. Poglavlje kritično podvomi v to trditev z vidika komunikoloških študij in z raziskavo dejanskega stanja tolmačenja v kliničnem okolju s poudarkom na prostorskih omejitvah v različnih zdravstvenih ustanovah in pri dejanski praksi 60 tolmačev za skupnost, ki delujejo v medicinskem okolju v Sloveniji. Zaključek razpravlja o predlogih, kako se s tem vprašanjem soočiti pri izobraževanju tolmačev.
		ANG The book chapter focuses on the issue of the recommended position and the gaze of the interpreter in health-care settings. The traditional assumption in theoretical works and codes of conducts assumes that the ideal position of the interpreter in a medical environment is in a triadic position, i.e. in a perfect triangle where the patient, provider and interpreter can maintain appropriate eye contact. The book chapter challenges this claim from the point of view of communication studies and by examining the reality of interpreting in the clinical setting, focussing on spatial constrictions in different health-care institutions and on the actual practice of 60 public-service interpreters working in health-care settings in Slovenia. Finally, suggestions how to address this topic in interpreter training are discussed.
	Objavljeno v	Znanstvena založba Filozofske fakultete; Slovensko tolmačeslovje; 2013; Str. 154-183; Avtorji / Authors: Kocijančič-Pokorn Nike, Felgner Lars, Pokorn Marko, Kores-Plesničar Blanka, Ahčan Uroš
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
5.	COBISS ID	12433485 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Sporazumevanje tujgovorečih oseb v postopkih pred državnimi organi in javnimi službami: tolmačenje za skupnost v Sloveniji
		ANG Interaction of foreign-speaking persons with the public services

Opis	SLO	Članek predstavlja študijo, ki je del raziskovanja tolmačenja za skupnost. Predmet empirične raziskave je sporazumevanje med tujegovorečimi osebami in uradniki v državnih organih in javnih službah. Kljub ustreznemu jezikovnemu znanju se migranti in uradne osebe pogosto srečujejo s težavami v medsebojnem sporazumevanju, pri čemer priložnostni tolmač lahko ali zmotno prevzame nadzor nad pogovorom ali pa opolnomoči stranko, da uveljavi svoje pravice. K boljšim možnostim za uspešno medjezikovno sporazumevanje lahko pripomorejo različni ukrepi, sodelovanje s šolanimi tolmači v javnih službah pa bi moralo postati standard, ki bi omogočil enake možnosti vsem, tudi priseljencem.
	ANG	The article presents a study as part of on-going research on community interpreting. It investigates the interaction of foreign-speaking persons with officials in public service administration by exploring the settings, the participants and the characteristics of these situations through empirical survey research. Despite fair language skills, immigrants and officials often encounter difficulties in mutual understanding, whereas an impromptu interpreter may either mistakenly take control over the conversation or empower clients to exercise their rights. Above all, results show that different steps should be taken to enhance successful interlingual interaction and that employing trained interpreters for facilitating communication in the public services should become standard in order to enable equal opportunities for all, regardless of immigrant background.
Objavljeno v	Inštitut za narodnostna vprašanja = Institute for Ethnic Studies; Razprave in gradivo; 2013; Št. 71; str. 53-68; Avtorji / Authors: Morel Alenka	
Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

Družbeno-ekonomski dosežek		
1.	COBISS ID	42805602
	Vir:	COBISS.SI
Naslov	SLO	Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji
	ANG	Health care interpreting in Slovenia
Opis	SLO	Predstavitev opiše analizo stanja tolmačenja za potrebe zdravstva v Sloveniji na podlagi intervjujev s študenti medicine, zdravstvenim osebjem, varuhom človekovih pravic in priložnostnimi tolmači. Na splošno pacienti s težavami pri sporazumevanju nimajo tolikšnih težav, da bi jih prijavili pristojnim službam kot kršitve. Zdravniki si bolj pomagajo s priložnostnimi kot pa s poklicnimi tolmači in, ko so soočeni z medjezikovnimi in medkulturnimi odnosi brez posebne priprave, predvsem veliko improvizirajo. Podobno se morajo tolmači zanesti predvsem sami nase, saj niso bili ustrezno usposobljeni za tovrstno delo, prakso opravljajo v svojem prostem času, le redki pa delujejo v okviru organiziranih tolmaških služb.
	ANG	The presentation presents an analysis of the state of health care interpreting in Slovenia, based on interviews with medical students, medical professionals, the Ombudsman and ad-hoc interpreters. On the whole, patients with problems in communication do not have such difficulties to report infringements to public services. Doctors get help from ad-hoc rather than professional interpreters and, confronted with interlingual or intercultural relations and not being especially prepared, improvise. Similarly, interpreters principally have to depend on themselves as well. They have not received appropriate training, perform practice in their free time and only a few are part of organised interpreting services.
Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
	Dipartimento di Scienze del Linguaggio dell'Interpretazione e della	

	Objavljeno v	Traduzione;Scuola Superiore di Lingue Moderne per interpreti e Traduttori; Emerging topics in translation and interpreting; 2010; Str. 82; Avtorji / Authors: Morel Alenka, Gorjanc Vojko	
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
2.	COBISS ID	43658338	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Medicinsko tolmačenje v Sloveniji
		ANG	Medical interpreting in Slovenia
	Opis	SLO	Referat umešča slovensko situacijo glede tolmačenja v evropsko situacijo in utemeljuje uporabo poimenovanja tolmačenje za potrebe zdravstva (health care interpreting) v slovenskem prostoru, ki je bližje evropskim situacijam, kjer gre za širše okolje, kot zgolj tolmačenje v medicinskem okolju, kar je večinsko okolje (plačljive klinike) v ZDA in kjer se je uveljavilo poimenovanje medicinsko tolmačenje (medical interpreting). Predstavi tipične okoliščine tolmačenja za potrebe zdravstva v Sloveniji in trenutne težave pri zagotavljanju tovrstnega tolmačenja.
		ANG	The presentation places the Slovenian interpreting situation into the European and establishes the term health care interpreting (tolmačenje za zdravstvo) in Slovenian space, as it is closer to European situations with wider contexts rather than just medical settings, which is the common environment (private payable clinics) in the US and where the term "medical interpreting" has been established. Typical settings of health care interpreting in Slovenia and the current issues in enabling this type of interpreting are presented.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
	Objavljeno v	[s. n.]; Ensuring patient safety for language minority patients - a new standard of care; 2010; Str. 24; Avtorji / Authors: Kocijančič-Pokorn Nike, Gorjanc Vojko	
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
3.	COBISS ID	52905058	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Migracije in tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji
		ANG	Migration flows and health care interpreting in Slovenia
	Opis	SLO	Prispevek predstavlja program za izobraževanje tolmačev za skupnost, ki je prilagojen posebnostim v Sloveniji. Predstavlja odziv na povečano povpraševanje, saj se vedno več javnih služb srečuje s strankami, ki ne govorijo ne slovensko ne drugih jezikov, v katerih se lahko sporazumevajo uradniki. V ta okvir je postavljeno tolmačenje za potrebe zdravstva. Zaradi preseljevanja se zdravstvene ustanove že srečujejo s potrebo po tolmaških storitvah, dodatne jezikovne storitve pa bodo zahtevane tudi zaradi Direktive 2011/24/EU o uveljavljanju pravic pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu. Predstavljamo iniciativo, kako se odzvati na izzive pri sporazumevanju v javnem zdravstvenem sistemu v Sloveniji. Predstavljeni so podatki o jezikovni kompetenci zdravstvenega osebja na Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, poleg tega pa tudi predlog, kako bi lahko zdravstveno osebje, ki tekoče govori neki tuj jezik, vključili v posamezne segmente usposabljanja skupnostnih tolmačev in jih tako opremili z osnovnimi tolmaškimi spretnostmi.
		ANG	The presentation presents a training for public service interpreters (PSI) that corresponds to the specific needs of Slovenia. It responds to demand, since more and more Slovene public service providers have to address the needs of clients who do not speak Slovene or languages in which public service providers can communicate. In this framework, health care interpreting in Slovenia is placed. Due to migration, health care providers are already faced with the need for interpreting services, and additional language services will be required also due to Directive 2011/24/EU on

		patients' rights in cross-border healthcare. We present an initiative how to respond to the communication challenges in the public health care system in Slovenia. Data on language competence of medical staff at the University Medical Centre Ljubljana are presented, as well as a proposal how health care professionals, who are fluent in a foreign language, can be included in particular segments of PSI training, thus adding basic PSI competence.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	Epirus Institute of Technology, Department of Business Administration; Migration and diaspora; 2013; Str. 28; Avtorji / Authors: Gorjanc Vojko, Veberič Bojan
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
4.	COBISS ID	54146658 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Izobraževanje skupnostnih tolmačev za manj razširjene jezike: primer slovenščine
		<i>ANG</i> Training community interpreters for languages with limited diffusion: The case of Slovene
	Opis	<i>SLO</i> Poster predstavlja priprave na program splošnega usposabljanja za skupnostne tolmače, prilagojenega za okolje manj razširjenih jezikov. V primeru Slovenije se slovenščina, manj razširjen jezik na svetovni ravni, sreča z manjšimi skupnostmi priseljencev z zelo raznolikimi jeziki, ki v tej regiji niso običajni, npr. urdu, dari oz. farsi, arabščina, iranščina, različice romščine, turščina, itd., kar vodi v potrebo po premagovanju jezikovnih ovir v javnih službah. Ob upoštevanju posebnosti okolja manj razširjenih jezikov in tujih izkušenj z usposabljanjem skupnostnih tolmačev je namen ponuditi jezikovno neodvisen splošen program za pridobivanje spretnosti tolmačenja za skupnost v kombinaciji e-učenja in klasičnega usposabljanja ter s tem pripraviti skupnostne tolmače na delovanje v različnih okoljih, kjer jih potrebujejo v resničnem življenju.
		<i>ANG</i> The poster presents preparations for a general public service interpreter (PSI) training customised for an environment of languages with limited diffusion. In the case of Slovenia, a language with limited diffusion in a global context, Slovenian, comes into contact with smaller migrant communities with very diverse languages, uncommon for this region, such as Urdu, Dari/Farsi, Arabic, Persian, varieties of Roma, Turkish, etc., resulting in the need for overcoming linguistic barriers in public services. Taking into account the specifics of an environment of languages with limited diffusion and the experience on PSI training abroad, the purpose is to offer a language-independent general course of PSI skills, combining on-line and on-site training, preparing community interpreters for competence in several different fields where they are called for in real life.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	2013; Avtorji / Authors: Gorjanc Vojko, Kocijančič-Pokorn Nike, Morel Alenka
	Tipologija	3.15 Prispevek na konferenci brez natisa
5.	COBISS ID	268349184 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Slovensko tolmačeslovje
		<i>ANG</i> Slovene interpreting studies
	Opis	<i>SLO</i> Monografija Slovensko tolmačeslovje je prvo delo v slovenskem prostoru, ki skozi vrsto razprav sistematično predstavi ključni del raziskovalno-razvojnega dela na področju tolmačenja na Slovenskem. Po uvodnem delu, ki predstavi tolmačenje kot dejavnost in tolmačeslovje kot disciplino in njun razvoj na Slovenskem, prvo poglavje osvetli različne vidike izobraževanja tolmačev, drugo poglavje obravnava konferenčno tolmačenje, tretje pa

		tolmačenje za skupnost in njegov širši družbeni pomen pri zagotavljanju nekaterih temeljnih človekovih pravic. V tretjem tematskem sklopu so predstavljeni rezultati projekta Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji.
	ANG	The monograph Slovene interpreting studies is the first work in Slovenian space that through a collection of discussions systematically presents the key aspects of research and development in the field of interpreting in Slovenia. After the introductory part which presents interpreting as an activity and interpreting studies as a discipline together with their development on Slovenian ground, the first chapter highlights different aspects of interpreting training, the second focuses on conference interpreting, while the third chapter draws attention to public service interpreting and its wider social significance in safeguarding some of the fundamental human rights. The third thematic chapter presents the results of the project Healthcare interpreting in Slovenia.
Šifra	C.02	Uredništvo nacionalne monografije
Objavljeno v	Znanstvena založba Filozofske fakultete; 2013; 240 str.; A": 1;A': 1; Avtorji / Authors: Gorjanc Vojko	
Tipologija	2.01	Znanstvena monografija

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁷

Na podlagi dela na projektu smo se povezali s kolegi v tujini in uspeli pridobiti bilateralna projekta, in sicer s

Finsko: Tolmačenje v javnem sektorju v Sloveniji in na Finskem

Črno goro: Prevajanje in tolmačenje v univerzitetnih programih na področju bivše Jugoslavije

Predstavitvi rezultatov projekta na Univerzi v Beogradu je sledilo povabilo k uredništvu monografije "Učiniti nešto za zajednicu", ki je sprejeta v založniški program Biblioteke XX vek za leto 2015 in bo predstavila področje skupnostnega tolmačenja s poudarkom na jezikovnih človekovih pravicah.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Tolmačenje v zdravstvenem okolju je bilo v Sloveniji skorajda popolnoma zanemarjeno, tako pri usposabljanju tolmačev kot pri raziskovanju tolmačenja. Oba obstoječa oddelka za prevajanje/tolmačenje v Sloveniji (Univerza v Ljubljani in Univerza v Mariboru) nista do danes raziskavam v tolmačenju posvečala posebne pozornosti. Za specifične vidike obstaja le malo informacij ali pa jih sploh ni, npr. težave pri zdravstvenih posegih tujejezičnih bolnikov, tolmačeni jeziki v zdravstvenih inštitucijah, prav tako pa v Sloveniji opažamo pomanjkanje specifičnih ukrepov in iniciativ glede tolmačenja za zdravstvene namene. S prvo raziskavo te vrste smo dobili zbrane podatke o pravni podlagi, trenutnem stanju v zdravstvenih ustanovah, potrebi po jezikovnih kombinacijah in mnenju različnih deležnikov, ki tako ali drugače sodelujejo v kontekstu tolmačenja v zdravstvu pri nas.

Tolmačenje za zdravstvene inštitucije je v večji ali manjši meri predmet raziskav v veliko državah EU, v novih članicah pa se tej temi ne posveča večje pozornosti. Raziskovalni projekt v Sloveniji je prva raziskava tolmačenja za potrebe zdravstva v Sloveniji, v eni izmed novih članic EU, in dopolnjuje podatke o stanju v celotni EU, glede na tovrstne raziskovalne rezultate v tujini, pa jih inovativno dopolnjuje na treh segmentih:

- Analiza realnega okolja tolmačenja v zdravstvu in uzaveščanjem potrebe po prilagoditvi standardov delovanja tolmačev z zdravstvu: Triadna postavitev v okviru tolmačenja, ki se pojavlja kot izhodišče delovanja in tudi izobraževanja tolmačev, izhaja iz medicinskega okolja Združenih držav in njihovih priporočil, nekritično pa se prenaša tudi v druga okolja. Z analizo

stanja v različnih klinikah slovenskih zdravstvenih ustanov je bilo pokazano, da obstajajo omejitve tako zaradi prostora kot tudi načina dela v zdravstvenih ustanovah. Prikazano je, da je pri izobraževanju tolmačev treba izhajati iz realnih omejitev in ne idealiziranih razmer, kot jih predvidevajo standardi delovanja tolmača za potrebe zdravstva.

- Izobraževanje za potrebe tolmačenja kot nadgradnja kompetenc zdravstvenega osebja: Zaradi finančnih omejitev v sistemu zdravstvenega varstva je treba razmišljati tudi o čim bolj finančno učinkovitem sistemu – vsaj kot trenutna alternativa bolj sistematičnemu pristopu. V sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom v Ljubljani je bil predlog osnovnega programa za izobraževanje skupnostnih tolmačev prilagojen tako, da omogoča dodajanje tolmaških kompetenc zdravstvenemu osebju, ki je pripravljeno delati tudi kot tolmač.

- Uporabi nestrukturiranih jezikovnih podatkov pri pripravi na tolmačenje za potrebe skupnosti in vključevanje tovrstnih izkušenj v trening tolmačev za skupnost: Ko nimamo na voljo ustreznih terminoloških virov, kar je značilnost jezikov, ki se pojavljajo v okolju skupnostnega tolmačenja, je lahko internet vir raznorodnih in tematsko raznoterih besedil, tudi s specializiranih področij, ponuja internet. Predlagana je bila rešitev za gradnjo ad-hoc specializiranih korpusov in metoda njihove analize, ki omogoča sorazmerno hitro pridobitev relevantnih podatkov v kontekstu, kar je za pripravno na skupnostno tolmačenje izjemnega pomena.

ANG

Interpreting in healthcare has been almost completely neglected in Slovenia, both in interpreter training and interpretation research. So far, research on healthcare interpreting has not been given much attention at the two existing translation/interpreting departments in Slovenia (University of Ljubljana and University of Maribor). For specific aspects, information is scarce or even non-existent, e.g. for medical problems of foreign-language patients and languages interpreted in healthcare facilities. In addition, there is a lack of specific measures and initiatives on healthcare interpreting in Slovenia. The first research of this kind in Slovenia has given us a collection of data on the legal basis, the state-of-play in healthcare institutions, the need for language combinations and opinions of different stakeholders who, in one way or another, cooperate in the context of healthcare interpreting in Slovenia.

Interpreting for healthcare institutions is more or less extensively studied in many EU countries, but new member states pay much less attention to this topic. The research project in Slovenia is the first in-depth scientific investigation of healthcare interpreting in Slovenia, one of the new member states, and thereby complements the data on the state of this field in the whole EU. In relation to comparative research results abroad, our study innovatively contributes to them in three segments:

- Analysis of the reality of healthcare interpreting and raising awareness about the need to adjust the standards of practice of healthcare interpreters: The triadic position in interpreting, which is the starting point in interpreting practice and training, originates in the medical setting of the United States and their recommendations, and is being uncritically transferred to other settings. An analysis of the situation in different clinics of Slovenian healthcare settings showed constrictions both due to space and to the actual practice in healthcare institutions. Interpreter training needs to be based on real constrictions and not idealised circumstances, as are assumed by the standards of practice and the codes of conduct for healthcare interpreters.

- Interpreter training as an upgrade to other medical staff competences: Financial restrictions in the healthcare system require as financially efficient a system as possible, at least as a temporary alternative leading to a more systematic approach. In cooperation with the Ljubljana Clinical Centre, a programme proposal for basic public service interpreter training was adapted in such a way as to enable building interpreting skills for medical staff that are prepared to act also as interpreters.

- Use of unstructured language data in preparation for public service interpreting and including these kinds of experiences in public service interpreter training: When no adequate established terminology resources are available, which is a characteristic of languages present in public service interpreting, the internet can be a resource of wide-ranging and thematically diverse texts, even in specific areas. Proposed were a solution for building ad-hoc specialised corpora and a method for their analysis that enables a relatively fast acquisition of relevant data in context, which is of great significance in preparation for public service interpreting.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

V preteklih letih je Slovenija doživela močno rast migrantov in ta trend se bo v prihodnosti verjetno nadaljeval. Glede na vedno večjo migracijo predstavnikov različnih jezikovnih skupnosti v Slovenijo so postale težave pri vzpostavljanju komunikacije pri socialnem in zdravstvenem varstvu problem, s katerim se sooča slovenska družba. Zaradi jezikovnih preprek je veliko migrantov soočenih z neprimernim dostopom do zdravstvenih storitev. Usposabljanje tolmačev za potrebe zdravstva in senzibilizacija zdravstvenega osebja bosta v prihodnje pomagali pri zagotavljanju višje kakovosti komunikacije in razumevanju zdravstvenega ozadja ter s tem prispevali k boljšim tolmaškim storitvam. Zato bodo imeli na dolgi rok od tega največjo korist prav bolniki s tujejezičnim družbenim kontekstom, saj bodo z uporabo tolmačev za zdravstvene potrebe dobili boljši dostop do zdravstvenih storitev. Na dolgi rok pa bodo od izboljšanja kakovosti tolmačenja imele koristi zdravstvene in terapevtske institucije ter družba na splošno. Olajšanje komunikacije za tujejezične bolnike v zdravstvenem sistemu je tudi pomemben del integracijskih ukrepov, saj sistematičen pristop k tolmačenju pomaga tudi pri vzpostavljanju medkulturnega dialoga. Migranti so ranljiva družbena skupina, pri katerih njihov izvorni družbeni kontekst in v njem pridobljene kvalifikacije pogosto niso sprejemljive v državah gostiteljicah, z dodatno tolmaško kvalifikacijo pa se lahko lažje integrirajo v slovensko družbo.

ANG

Recently, Slovenia has been facing a large growth of immigrants and this trend will probably continue in the future. Considering increasing immigration of representatives from various language groups to Slovenia, the issues regarding establishing communication in social and health services are becoming a common problem for the Slovenian society to deal with. Due to language barriers, many of these migrants are facing inadequate access to medical services. The training of healthcare interpreters and sensitization of medical staff are going to help to guarantee higher quality communication and understanding of medical settings and thus contribute to better interpreting service provision. Therefore, long-term beneficiaries will be especially patients with foreign-language background since the use of healthcare interpreters will enable them better access to healthcare services. In the long run, medical and therapeutic institutions and the society at large are also going to benefit considerably from increased interpreting quality. Facilitating communication for foreign-speaking patients is also a significant part of integration measures, seeing that a systematic approach to interpreting also helps in establishing intercultural dialogue. Migrants are a vulnerable social group; their original social context and the qualifications from their country of origin are often not accepted in the host countries, but by acquiring additional interpreting qualification they will be able to better integrate into Slovenian society.

**10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni**

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanju naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					

G.02.01.	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:					

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer		
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
		1.	
		2.	
		3.	
		4.	
		5.	
	Komentar		
	Ocena		

13. Izjemni dosežek v letu 2013¹²**13.1. Izjemni znanstveni dosežek**

KOCIJANČIČ-POKORN, N., FELGNER, L., POKORN, M., KORES-PLESNIČAR, B., AHČAN, U. Položaj tolmača in usmerjenost njegovega pogleda v medicinskem okolju. GORJANC, ur.: Slovensko tolmačeslovje. Ljubljana: Znanstvena založba FF UL, 2013. 154-183.

Poglavje v monografiji se osredotoča na problematiko priporočenega položaja in pogleda tolmača v medicinskem okolju. Tradicionalna predpostavka v teoriji in kodeksih poklicne etike predvideva, da je idealni položaj tolmača v zdravstvu v triadi, to je v popolnem trikotniku, kjer lahko pacient, zdravnik in tolmač vzdržujejo primeren očesni stik. Poglavje kritično podvomi v to trditve z vidika komunikoloških študij in z raziskavo dejanskega stanja tolmačenja v kliničnem okolju s poudarkom na prostorskih omejitvah v različnih zdravstvenih ustanovah in pri dejanski praksi 60 tolmačev za skupnost, ki delujejo v medicinskem okolju v Sloveniji. Zaključek razpravlja o predlogih, kako se s tem vprašanjem soočiti pri izobraževanju tolmačev.

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

GORJANC, Vojko (urednik). Slovensko tolmačeslovje, (Zbirka Prevodoslovje in uporabno jezikoslovje). 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2013. 240 str.

Monografija Slovensko tolmačeslovje je prvo delo v slovenskem prostoru, ki skozi vrsto razprav sistematično predstavi ključni del raziskovalno-razvojnega dela na področju tolmačenja na Slovenskem. Po uvodnem delu, ki predstavi tolmačenje kot dejavnost in tolmačeslovje kot disciplino in njun razvoj na Slovenskem, prvo poglavje osvetli različne vidike izobraževanja tolmačev, drugo poglavje obravnava konferenčno tolmačenje, tretje pa tolmačenje za skupnost in njegov širši družbeni pomen pri zagotavljanju nekaterih temeljnih človekovih pravic. V tretjem tematskem sklopu so predstavljeni rezultati projekta Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji.

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Univerza v Ljubljani, Filozofska
fakulteta

Vojko Gorjanc

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	7.4.2014
-----------	----------

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2014/2

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja"

<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2013 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priložitev/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2014 v1.02

37-5D-19-56-8F-81-5D-CE-C6-16-FC-BC-1D-B1-B8-2D-3F-58-F7-49

Priloga 1

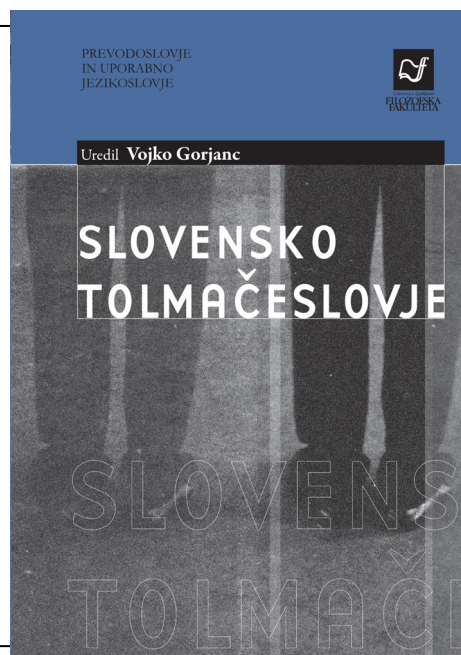
Humanistika

Področje: 6.05 Jezikoslovje

Dosežek: C.02 uredništvo nacionalne monografije

Vir: GORJANC, Vojko (urednik). Slovensko tolmačeslovje, (Zbirka Prevodoslovje in uporabno jezikoslovje). 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2013. 240 str.

Prva slovenska monografija s področja tolmačeslovja

Monografija Slovensko tolmačeslovje je prvo delo v slovenskem prostoru, ki skozi vrsto razprav sistematično predstavi ključni del raziskovalno-razvojnega dela na področju tolmačenja na Slovenskem. Po uvodnem delu, ki predstavi tolmačenje kot dejavnost in tolmačeslovje kot disciplino in njun razvoj na Slovenskem, prvo poglavje osvetli različne vidike izobraževanja tolmačev, drugo poglavje obravnava konferenčno tolmačenje, tretje pa tolmačenje za skupnost in njegov širši družbeni pomen pri zagotavljanju nekaterih temeljnih človekovih pravic. V tretjem tematskem sklopu so predstavljeni rezultati projekta Tolmačenje za potrebe zdravstva v Sloveniji.

Priloga 2

Humanistika

Področje: 6.05 Jezikoslovje

Dosežek: 1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

Vir: KOCIJANČIČ-POKORN, Nike, FELGNER, Lars, POKORN, Marko, KORESPLESNIČAR, Blanka, AHČAN, Uroš. Položaj tolmača in usmerjenost njegovega pogleda v medicinskem okolju. V: GORJANC, Vojko (ur.). *Slovensko tolmačeslovje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2013, str. 154-183.

Poglavje v monografiji se osredotoča na problem priporočenega položaja in pogleda tolmača v medicinskem okolju. Tradicionalna predpostavka v teoriji in kodeksih poklicne etike predvideva, da je idealni položaj tolmača v zdravstvu v triadi, to je v popolnem trikotniku, kjer lahko pacient, zdravnik in tolmač vzdržujejo primeren očesni stik. Poglavje kritično podvomi v to trditev z vidika komunikoloških študij in z raziskavo dejanskega stanja tolmačenja v kliničnem okolju s poudarkom na prostorskih omejitvah v različnih zdravstvenih ustanovah in pri dejanski praksi 60 tolmačev za skupnost, ki delujejo v medicinskem okolju v Sloveniji. Zaključek razpravlja o predlogih, kako se s tem vprašanjem soočiti pri izobraževanju tolmačev.